

Jak często my rodzice w procesie wychowawczym skupiamy się na wpojeniu dziecku wiedzy o ich obowiązkach, a jak rzadko o ich prawach? W zależności od rodziny i reguł, jakie w niej panują, różnie wyglądają prawa dzieci. W niektórych rodzinach wolno więcej, w niektórych mniej. W niektórych dzieci mają problemy z rozwojem własnych zainteresowań, realizując wolę rodziców, zaś w niektórych – rodzice przeszukują torby i czytają korespondencję, naruszając tym samym prawo do prywatności. Tak, tak, prywatności! Wiemy, że rodzic obawia się tysięcy różnych zagrożeń czyhających na dziecko, ale w takich wypadkach lepsza jest szcera rozmowa, a nie zabawa w detektywa. Poza tym dziecko powinno znać swoje prawa, być pewnym tych praw i umieć upomnieć się o nie, kiedy będą naruszane. I nie chodzi bynajmniej o codzienne scenki z rodzinnego życia. Prawa dziecka – to pierwszy stopień do zapoznania się z szerszym pojęciem – prawami człowieka, które są niezmiernie ważne w życiu społecznym.



W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, które gwarantują prawa dziecka, są: Konstytucja RP, Konwencja o Prawach Dziecka i Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka. Konwencja o Prawach Dziecka stanowi, że dziecko jest samodzielnym podmiotem, ale ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną, wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej. No więc, jakie są te prawa dziecka?

### Lista praw dziecka:

#### **Prawa cywilne i wolności osobiste, umożliwiające rozwój dziecka:**

- Prawo do życia i rozwoju.
- Prawo do tożsamości i identyczności (prawo do nazwiska, imienia, obywatelstwa, wiedzy o własnym pochodzeniu).
- Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania.
- Prawo do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach jego dotyczących w postępowaniu administracyjnym i sądowym,.
- Prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi.
  - Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wycisku, nadużyć seksualnych i wszelkiego okrucieństwa.
  - Prawo do godności i szacunku.
  - Prawo do nietykalności osobistej.
  - Prawo nierekrutowania do wojska poniżej 15. roku życia.



**Prawa socjalne:**

- Prawo do odpowiedniego standardu życia.
- Prawo do ochrony życia.
- Prawo do zabezpieczenia socjalnego.
- Prawo do opieki zdrowotnej.
- Prawo do wypoczynku i czasu wolnego.

**Prawa ekonomiczne:**

- Prawo do nauki.
- Prawo do ochrony pracy podejmowanej w ramach wakacyjnego zarobku lub w ramach nauki.

**Prawa kulturalne:**

- Prawo do korzystania z dóbr kultury.
- Prawo do informacji.
- Prawo do znajomości swoich praw.

**Prawa polityczne lub publiczne – dzięki nim dziecko może uczestniczyć w życiu państwa:**

- Prawo do stowarzyszania się i zgromadzeń w celach pokojowych.
- Prawo do wyrażania swoich poglądów.

Najważniejszym aktem prawnym, który określa prawa dziecka jest Konwencja o prawach dziecka. Potocznie nazywa się ją światową konstytucją praw dziecka. Została uchwalona 20 listopada 1989 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Wszystkie 192 kraje, które zdecydowały się ratyfikować ten dokument, zobowiązały się do respektowania i realizowania jego zapisów. Polska uczyniła to w 1991 roku.

Konwencja jest dokumentem w pewnym sensie rewolucyjnym bo po raz pierwszy zostały w niej uwzględnione prawa i wolności osobiste dziecka takie jak np.: prawo do prywatności, swobody wypowiedzi etc. Konwencja wprowadziła też mechanizm kontroli respektowania praw dziecka przez poszczególne państwa. Są one zobowiązane do składania raportów z wykonywania Konwencji, rozpatrywanych następnie przez specjalnie powołany w tym celu Komitet Praw Dziecka z siedzibą w Genewie.

Konwencja zakłada, że dzieci nie są w pełni dojrzałe i na tyle świadome, by same mogły o siebie zadbać, przez co należy im się szczególna opieka i ochrona. Najważniejszymi zasadami, którymi kierowali się twórcy Konwencji są : zasada kierowania się zawsze dobrem dziecka oraz zasada równości wobec prawa wszystkich dzieci niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania.

Polska była inicjatorem i pomysłodawcą stworzenia Konwencji o prawach dziecka dlatego też spoczywa na nas szczególna rola, aby prawa dziecka były w Polsce znane i przestrzegane.